

Grote fietstassenroute NAAR BIOLOGISCHE ADRESJES

FIETSRUTE 4. GELDERS RIVIERENGEBIED, DE BOMMELERWAARD TUSSEN ZUILICHEM EN ZALTBOMMEL

↔ 40, 34 of 33 km

🕒 3, 2.30 of 2.30 uur

🌿 Polder, bandijk, grote rivieren

De Bommelerwaard is de plaats delict van deze uitzichtrijke fietsroute over de bandijken van Waal en Maas. Op het programma staan uiterwaarden met oobossen die van natte voeten houden. Weidevogels zijn dol op dit landschap. Binnenvaartschepen zijn voortdurend in het vizier vanaf de rante fietspaden en de smalle dijkweggetjes. Voeg daar Kasteel Ammersoyen, de dijkhuisjes en de knusse dorpen aan toe en er ontbreekt nog maar één element voor een perfecte Grote Fietstassenroute: de biologische boeren! Dat zijn er drie.

vouwrand

Over diversiteit onderweg valt niet te klagen. De Schuttershof heeft een boerderijwinkel waar niet alleen vlees van de eigen koeien en varkens verkocht wordt, maar ook een uitgebreid assortiment biologische producten. Bovendien is er een B&B waar het ontbijt vanzelfsprekend bio is. Bij de Sterregaard loopt het water je 's zomers in de mond van de geurende kweeperen, kersen, peren, pruimen en

appels. Binnenkort opent een boerderijwinkel zijn deuren en natuurlijk blijven de groente- en fruitabonnementen bestaan. Hier is eveneens een B&B – niet in een huis, maar in een prachtig verbouwde kermiswagen. Bij Wijndomein de Oude Waalstroom kun je vanzelfsprekend terecht voor lekkere biologische wijn, maar ook voor likeur, vruchtensappen en een relaxte tussenstop in de theeschenkerij.

GELDERLAND

↔ 40, 34 of 33 km

🕒 3, 2.30 of 2.30 uur

🌿 Polder, bandijk, grote rivieren

LEGENDA

knp = fietsknooppunt
LA = linksaf
RA = rechtsaf
RD = rechtdoor
ri = richting
P25347 = ANWB-paddestoel 25347
Y = richtingbord

Naar het superfruit van de Sterregaard, de B&B en de tevreden zeugen van de Schuttershof, en de zwerige wijnranken van Wijndomein de Oude Waalstroom.

Praktische informatie

Start-/eindpunt: • Route 1 en 2: Kruispunt Maas-Waalweg 15 met Van Heemstraweg (rotonde, Y05977), net buiten Zuilichem. • Route 3: knp 14 in Ammerzoden.

Parkeren: P net buiten Zuilichem, bij Restaurant De Heeren van Suylighem, Maas-Waalweg 15 (routes 1 en 2). In een van de straten aan de oostkant van Ammerzoden (route 3).

Vóór en ná knp 09 gratis P aan weg Eendenkooi.

Naar de route: Route 1 en 2: P verlaten en bij Y05977 de N322, Van Heemstraweg, oversteken en naar Maas-Waalweg.

Toeristische info: • Kasteel Ammersoyen, Kasteellaan 1, Ammerzoden, www.kasteel-ammersoyen.nl. Rondleidingen: apr-okt di-vr 11-17 uur; za-zo 13-17 uur. Naar het kasteel: op knp 14 RD, even verderop LA voetpad (afstappen) en naar het kasteel. De moeite waard.

Knooppuntennetwerk: In het Gelders Rivierengebied geldt 'bij twijfel rechtdoor'. Er zijn slechts weinig bordjes 'RD' geplaatst. Zie verder de routebeschrijving A t/m F.

Kaart: ANWB Fietskaart 1:50.000, nr. 10 Gelderse Rivieren/Betuwe.

Biologische adressen: • De Sterregaard, Middelingenseweg 51, Hedel, www.sterregaard.nl. Vanaf september 2013 boerderijwinkel, groente/fruitpakketten, kraam op boerenmarkt, B&B (in verbouwde woonwagen).

• Boerderij Schuttershof, Maaijenstraat 38, Well, www.boerderij-schuttershof.nl. B&B; boerderijwinkel open: vr 10-17 uur; za 10-15 uur.

• Wijndomein Oude Waalstroom, Jannestraat 1a, Hurwenen, www.wijndomeinoudewaalstroom.nl. Theeschenkerij en boerderijwinkel open: za/zo 10-17 uur.

Horeca, niet-biologisch: • Zaltbommel. • 't Wellse Veerhuis, Wellsedijk 29, Well, www.hetveerhuis.nl; open wo-ma v.a. 12 uur. • Ijsboerderij de Schoonheuvel, Veldweg 55, Hedel; open wo/vr/za 13.30-18 uur; zo 13-19 uur.

• Ons Trefpunt, Kerkstraat 7, Nieuwaal; open ma-do 16-23 uur; vr-za 12-23 uur.

De afgedamde Maas vlak vóór Well (boven).

Kasteel Ammersoyen.

De routes

Route 1 (40 km, ca. 3 uur): P Zuilichem – zie A – 09 – 16 – zie B – 98 – 40 – zie C (De Schuttershof) – 14 – zie D (De Sterregaard) – 12 – 60 – 63 – 62 – zie E (Wijndomein) – 78 – 66 – 07 – 08 – 06 – zie F – P Zuilichem.

Route 2 (34 km, ca. 2,5 uur): P Zuilichem – zie A – 09 – 16 – zie B – 98 – 40 – zie C (De Schuttershof) – 14 – zie D (De Sterregaard) – 12 – 60 – 11 – 10 – 07 – 08 – 06 – zie F – P Zuilichem.

Route 3 (33 km, ca. 2,5 uur): P oostkant Ammerzoden – 14 – zie D (De Sterregaard) – 12 – 60 – 63 – 62 – zie E (Wijndomein) – 78 – 66 – 07 – 10 – 11 – 16 – zie B – 98 – 40 – zie C (De Schuttershof) – 14.

Routebeschrijving

A: Bij rotonde (Y05977) LA Maas-Waalweg. In Aalst bij rotonde en Y10680 LA naar knp 09, Eendenkade.

B: Voorbij knp 16: in Wellseind op 4-sprong RA Nederhemert-Noord, Wellseindsestraat, en naar knp 98.

C: Heen-en-weer naar de Schuttershof: voorbij knp 40 eerste straat LA Maaikenstraat.

D: Bij knp 14 scherp LA Langedijkstraat en bij provinciale weg RA Haarstraat, verderop Ammerzodenseweg. Bij huisnr. 23 LA Middelingenseweg. Iets verderop ligt rechts de Sterregaard. Meteen na de Sterregaard LA Mezenweg. Einde weg LA en 1e weg RA Beemdenseweg, naar knp 12.

E: Tussen knp 62 en 65: waar de route naar knp 65 LA gaat, RA, fietspad langs provinciale weg. Bij rotonde LA Jannestraat, naar Wijndomein Oude Waalstroom. Voorbij Wijndomein LA, fietspad op, Waaldijk, en naar knp 78.

F: Van knp 06 ri knp 19 en 1e weg (Y11536) LA ri Aalst, Kweldijk, en bij Y11535 RA Maas-Waalweg en naar P.

Let op: De hoofdroute, route 1, is nagefietsd. De afkortingen van route 2 en 3 zijn op de kaart uitgezet en niet nagefietsd.

Het landschap

Historische molens, kastelen, dijkhuizen en dorpen als Well, Ammerzoden, Nieuwaal en Zuilichem zijn een mooie toevoeging aan de bochtige dijken en uiterwaarden van de Maas en de Waal. De stompe toren van de Sint-Maartenskerk in Zaltbommel is een baken in het landschap dat van heinde en verre te zien is. Het stadje zelf is klein en gezellig. Maar het karakteristiekste van een tocht in de Bommelerwaard is toch het zicht op de grote rivieren en de natuur tussen dijk en water. Dat weidse, typisch Hollandse uitzicht. De tocht begint met kaarsrechte wegen

en fietspaden die abrupt overgaan in een heerlijk weggetje langs de Drielse Wetering. Bij Wellseind komt de Afgedamde Maas in zicht, die je pas bij Ammerzoden verlaat. Maar daarvoor ben je al afgestapt bij de Schuttershof (boerderijwinkel, open vr/za) en zijn de fietstassen al half gevuld. Het wordt een druk dagje, want Kasteel Ammersoyen kan eigenlijk evenmin worden overgeslagen en iets verderop ligt de Sterregaard met zijn fruit en het ambachtelijke ijs (boerderijwinkel vanaf september 2013). De natuur tussen Ammerzoden en Wijndomein de Oude Waalstroom is

wat rechtlijner en minder opwindend, maar dat wordt weer goedge maakt door de gastvrije ontvangst bij de Oude Waalstroom (elke zaterdag en zondag) en de heerlijkheden die daar in de theetuin worden geserveerd. Daarna is het alleen nog maar genieten kilometers vreten op de dijk, afwisselend op een fietspad of de smalle dijkweg. Louter hoogtepunten dus, of is er toch een addertje onder het gras? Vooruit, één nadeel dan, een kleintje: motorrijders houden ook van de Bommelerwaard.

Linksboven: Tussen knp 7 en 8.

Midden: Waaldijk tussen knp 8 en 6.

Rechtsboven: Waalbandijk tussen knp 66 en 7.

vouwrand

Sterregaard

Binnenkort heeft de Sterregaard een boerderijwinkel, eind september 2013 om precies te zijn, of misschien ietsje later. In de tussentijd is het druk genoeg. Fruit telen op biologisch-dynamische wijze betekent immers veel handwerk. De Sterregaard is een bijzonder bedrijf, want waar vind je nou 35 appelrassen, 15 pruimenrassen en 10 kersenrassen plus nog veel meer fruit en zelfs groente? 'Laatst werden we opgebeld door een biologisch bedrijf uit de Hoeksche Waard dat onze sappen wilde gaan verkopen. Die hadden gehoord dat wij zo veel verschillende rassen kweken. Maar we hebben zelf al te weinig fruit om genoeg sap te kunnen maken', zegt Marti van den Bogert. 'We hebben 8 bijenkasten van bioloog en imker Hayo Velthuis, die veel onderzoek doet naar de beruchte bijensterfte. Hayo was heel blij dat alle kasten goed door de winter zijn gekomen, zonder bijensterfte. Die bijen zijn voor ons van cruciaal belang voor de bestuiving van onze fruitbomen en -struiken.' Het fruit wordt verkocht op de zaterdagse boerenmarkt in Amsterdam, maar ook in de fruit- en groentetassen. 'Plukrijp en dat proef je: van de boom of struik in de tas en naar de markt', zegt Marti trots.

Foto: De Sterregaard.

Marti van den Bogert van de Sterregaard maakt de groentepakketten klaar.

Activiteiten: B&B; boerderijwinkel (v.a. eind sept.); stand op biologische boerenmarkt, Noordermarkt, Amsterdam, 9-16 uur; rondleiding met proeverij (zie website bij 'Zout in de pap'); groente- en fruitpakketten, ook proefpakketten.

Aantekeningen

Aantekeningen

Schuttershof

De varkens op de Schuttershof hebben een heerlijk leven. In de zonnige stal ligt een dikke laag stro en ze bepalen zelf of ze lekker buiten in de grond willen wroeten of binnen willen rondscharrelen. Maar je kunt nóg beter een zeug zijn, want die lopen tevreden knorrend in de wei en de hoogstamfruit-boomgaard of wentelen zich in de modderpoel. 'Sommige B&B-gasten zijn verbaasd als ze ontdekken dat wij biologisch boeren, maar er zijn er ook die ons speciaal daarom kiezen', zegt Jacqueline Groeneveld. 'Het meeste succes hebben we met onze mobiele melkrobot. 's Zomers staan de koeien in de uiterwaarden en dan worden ze ter plekke mobiel gemolken. Dat vinden onze gasten geweldig.'

'We laten mensen zien hoe wij werken en dat je samen met de natuur een goed en verantwoord product kunt maken dat

begint bij gezonde en gelukkige dieren. In de boerderijwinkel verkopen we het vlees van ons eigen vee. Vrijwel geen enkele gast vertrekt zónder een voorraadje malse varkenskarbonades, boterzachte biefstukken of worst', zegt Herbert Groeneveld lachend.

Activiteiten: B&B; boerderijwinkel; diverse activiteiten (zie website).

Foto's: De Schuttershof

vouwrand

Oude Waalstroom

Voor Huib Overmars en Lotte Rippen is 'gewoon' biologisch druiven kweken en wijn maken niet voldoende. Zij gebruiken ook de bij de biologische druiventeelt toegestane middelen niet. Huib: 'Wij vinden dat we een nóg mooier product maken door onze druiven helemaal via de natuurlijke weg te kweken. Om wijn te maken heb je alleen het sap van de druiven nodig, maar de meeste voedingsstoffen zitten in het restproduct: het snoeihout, de pitten en de schillen. Met de compost die we daarvan maken, bemesten we de druivenstronken.' De bodem van de wijngaard wordt met rust gelaten en daar vaart het o zo belangrijke bodemleven wel bij. Bovendien hebben de druiven profijt van ondergroei. Gras verdwijnt vanzelf als je er niets aan doet en dan komen er andere gewassen, zoals kruiden. 'Weet je wat het mooiste is van wijn maken?', zegt Huib, 'dat je een product neerzet van het begin tot het eind, van de druif tot en met de wijn en dat dan zelf verkoopt. Maar thee schenken in onze theeschenkerij is ook heel erg leuk.'

Activiteiten: Theeschenkerij en winkel; rondleidingen & proeverijen; wijnabonnement; webwinkel.

Boven en rechts: Foto's: Wijndomein Oude Waalstroom.

Colofon

In opdracht van Bionext

Noes Lautier, www.noeslautier.nl

Ontwerp: Yvonne du Pon, Bionext

Fotografie: Robert Eckhardt, Noes Lautier en Giel Tange

